

16.6.2017

Työ- ja elinkeinoministeriö

Lausuntopyyntö 5.5.2017 TEM/949/03.01.01/2017

Työttömyysvakuutusrahaston lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi julkisista rekrytointi- ja osaamispalveluista, alueiden kehittämisen ja kasvupalveluiden rahoittamisesta ja yksityisistä rekrytointipalveluista sekä eräiden niihin liittyvien lakien muuttamisesta sekä luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi kotoutumisen edistämisestä

Työ- ja elinkeinoministeriössä valmisteltu esitysluonnos on osa laajaa maakunta- ja SOTE -uudistusta. Luonnoksessa ehdotetaan säädettäväksi

- laki julkisista rekrytointi- ja osaamispalveluista,
- laki alueiden kehittämisen ja kasvupalveluiden rahoittamisesta sekä
- laki yksityisistä rekrytointipalveluista.

Samalla nykyiset lait työvoima- ja yrityspalvelusta sekä eräät muut työhallintoa koskevat lait kumottaisiin. Lisäksi muutettaisiin työttömyysturvalakia ja useita muita lakeja.

Rekrytointi- ja osaamispalveluja koskevan lakiehdotuksen keskeisenä sisältönä on maakunnan järjestämisvastuulla olevan työnhakijan palveluprosessin sekä niiden rekrytointi- ja osaamispalveluiden määrittely. TE -toimistoille nykyisin kuuluvat työttömyysturvaan ja vuorotteluvapaaseen liittyvät tehtävät siirrettäisiin työttömyyskassojen, Kelan ja maakuntien hoidettaviksi.

Jatkossa työttömyyskassa ratkaisisi ansiopäivärahaa saavien kassan jäsenten ja Kansaneläkelaitos peruspäivärahaa tai työmarkkinatukea saavien henkilöiden oikeuden työttömyysetuuteen.

Työttömyyskassa tai Kela ratkaisisi, onko henkilö työttömyysetuuteen oikeutettu työtön työnhakija sekä työllistymistä edistävään palveluun osallistumisen, henkilön harjoittaman yritystoiminnan ja henkilön opintojen vaikutuksen oikeuteen saada työttömyysetuutta. Etuuslaitos huolehtisi myös hallinnoimiaan työttömyysetuuksia koskevasta neuvonnasta.

Työvoimapolitiittisesti moitittavasta menettelystä asetettavia seuraamuksista päättäminen kuitenkin siirrettäisiin maakuntien hoidettavaksi, koska karenssi päätöksiä pidetään perustuslain 124 §:ssä tarkoitettuna merkittävän julkisen vallan käyttämisenä, joka voidaan antaa vain viranomaiselle.

Työttömyysvakuutusrahasto pitää perusteltuna ehdotettua järjestelyä, jossa työttömyysetuuksien saamisen edellytykset tutkittaisiin keskitetysti ansioturvan osalta työttömyyskassassa ja perusturvan osalta Kansaneläkelaitoksessa.

Työttömyysvakuutusrahasto

Postiosoite: PL 191, 00121 Helsinki • Katuosoite: Kansakoulukuja 1, 00100 Helsinki • Puh.: 09 6803 7380 • Fax: 09 6803 7358
Sähköposti: etunimi.sukunimi@tvr.fi • www.tvr.fi • Y-tunnus: 1098099-7

16.6.2017

Työttömyysturvan hallinnon uudelleen järjestämisen henkilöstövaikutukset ovat merkittäviä. Edellä mainittu tehtävien siirtyminen työttömyyskassojen ja Kelan hoidettavaksi vaatii etuuslaitoksia lisäämään työvoimaansa luonnoksen mukaan 210 - 220 henkilötyövuotta.

Luonnoksen mukaan valmistelun lähtökohtana on ollut se, että TE -toimistoilta poistuvia tehtäviä nyt hoitava henkilöstö siirtyisi hoitamaan niitä Kansaneläkelaitoksen ja työttömyyskassojen palvelukseen. Luonnoksesta ei kuitenkaan tarkemmin ilmene, kuinka valtion palveluksessa nyt olevan henkilökunnan siirto toiselle sektorille tapahtuisi. Tehtävien siirtoon liittyvät henkilöstöjärjestelyt vaativat huolellista jatkovalmistelua yhteistoiminnassa eri sidosryhmien kanssa.

TE -toimistojen tehtävien siirtymisestä työttömyyskassoille ja Kelalle aiheutuisi tietojärjestelmien muutoksiin liittyviä kustannuksia luonnoksen mukaan jo vuonna 2017 yhteensä noin kolme miljoonaa euroa. Myöhemmin kustannuksia lisää muun muassa tietojärjestelmien kehittämisestä ja siirtyvälle henkilöstölle tarvittavista työvälineistä ja toimitiloista.

Ehdotettu toimintamalli merkitsee myös Työttömyysvakuutusrahaston käsityksen mukaan uusien tietojärjestelmien rakentamista työttömyysturvan toimeenpanoon osallistuvien viranomaisten ja lukuisten muiden sidosryhmien yhteistoiminnan mahdollistamiseksi. Näiden uusien tietojärjestelmien rakentaminen vaatii usean vuoden ajan ja tulee aiheuttamaan kustannuksia.

Työttömyysvakuutusrahaston rahoittaa paitsi työttömyyskassojen myöntämiä etuuksia myös kassojen toimintakuluja työttömyyskassalain (1984/604) 26 §:n mukaisesti. Hallintokuluihin maksettava TVR:n ja valtion osuus voivat olla yhteensä enintään neljä viidesosaa kassan maksamista kohtuullisista hallintokuluista. Työttömyysvakuutusrahasto maksaa vuonna 2017 hallintokulukorvausta työttömyyskassoille yhteensä 12,8 miljoonaa euroa. Rahastolle on siksi olennainen kysymys TE -toimistojen tehtävien siirtymisestä työttömyyskassoille aiheutuvien rahoitusvastuiden jakautuminen siirtymävaiheessa sekä sen jälkeen.

Luonnoksen mukaan siirrosta aiheutuvat kustannukset olisi tarkoitus korvata valtion varoista. Myös siirtyvän henkilöstön palkkaukseen tarvittavat määrärahat siirrettäisiin työttömyyskassoille ja Kansaneläkelaitokselle. Avoimeksi luonnoksessa jää vielä se, kuinka vastuu työttömyysturvan hallintokustannuksista siirtymävaiheen jälkeen jakautuisi. Jatkovalmistelun tulisi tuoda tarkempi kuva po. tehtävien siirron taloudellisista vaikutuksista eri osapuolille.

Ehdotus on vielä monin osin puutteellinen. Monia olennaisia kysymyksiä on käsitelty vain yleisellä tasolla. Esimerkkinä maakunnan ja työttömyyskassojen tarkempi työnjako ja niiden yhteiset prosessit. Uudistuksen valmistelua on jatkettava ja vietävä huomattavasti tarkemmalle tasolle yhteistoiminnassa eri sidosryhmien kanssa.

Hallinnon uudelleenjärjestelyjen toimeenpanon perusteellinen ja tarkka valmistelu on tärkeää, jotta työttömyysetuuksien toimeenpanoa ei kohtaa saman-

16.6.2017

kaltainen hallitseman tilanne kuin toimeentulotukiasioiden siirron yhteydessä syksyllä 2016.

Helsingissä 16.6.2017

Työttömyysvakuutusrahasto

Janne Metsämäki
toimitusjohtaja